

INFORMATION OM SOTNING

SOTNING ELLER BRANDSKYDDSKONTROLL ?

Begreppet sotning innebar tidigare att rengöring och en enklare brandskyddskontroll gjordes sam-tidigt. I och med att den gamla räddningstjänstlagen upphörde att gälla och den nya Lagen mot skydd mot olyckor trädde i kraft den 1 januari 2004 delades sotningsverksamheten upp i två separata uppdrag - rengöringsmomentet (sotningen) och kontrollmomentet (brandskyddskontrollen).

OLIKA TYPER AV SOTNING

Lagstadgad sotning

Den lagstadgade sotningen innebär att brännbara sotbeläggningar tas bort i sådan omfattning att risken för skorstensbrand minimeras. Hur ofta det ska göras och övriga föreskrifter runt sotningen (bl a vilken avgift som ska debiteras) har kommunen ett stort mått av självbestämmande om. Avgiften för lagstadgad sotning är beslutad av kommunfullmäktige och bygger på att res- och spilltiden för sotaren hålls så låg som möjligt. Det är därför sotningsdistriktet normalt inte kan låta fastighetsägaren välja tidpunkt för sotningen till samma låga avgift som om man kan acceptera den planerade sotningstiden, samt att fastighetsägaren själv utför ett enklare förberedelsearbete (ta fram steg, kontrollerar sotluckor och tar bort prydnadsföremål runt den öppna spisen t ex).

Ekonomisotning

Den lagstadgade sotningen utförs endast i brandförebyggande syfte, däremellan kan värmepannor och kaleldstäder behöva rengöras oftare och mer ingående för bästa effektuttag, vilket ofta leder till

missförstånd om den lagstadgade sotningens omfattning. Ekonomisotning utförs efter beställning från fastighetsägaren och kostar mera eftersom sotaren då måste ta betalt för restiden till och från fastigheten. Denna typ av sotning kan naturligtvis utföras av fastighetsägaren själv om han så önskar.

Egensotning

Kommunen har också rätt att medge dispens från sotningsplikten om det kan göras sannolikt att fastighetsägaren själv kan utföra hela arbetet med bibehållet fullgott brandskydd. Reglerna kring ett sådant medgivande om egensotning varierar från kommun till kommun. Vanligtvis krävs en kortare utbildning (4 - 6 timmar) samt att anläggningen är anmärkningsfri för att erhålla dispens.

KONTROLLER

Brandskyddskontroll

Brandskyddskontrollen får endast utföras av den som har behörighet att utföra brandskyddskontroll samt har kommunens delegation att utfärda förelägganden och förbud enligt Lagen om skydd mot olyckor. Föreskrifter om brandskyddskontrollen, dess utförande och intervall utfärdas av MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) och gäller lika för hela landet. Avgiften för kontrollen beslutas dock av kommunfullmäktige i varje enskild kommun. Tillsynsmyndighet för brandskyddskontroll är länsstyrelsernas enhet för krisberedskap, dit brandskyddskontrollanterna årligen redovisar sin verksamhet.

Vänd och läs mer.

Syftet med brandskyddskontrollen är att i ett tidigt skede upptäcka fel och brister hos anläggningen som kan innebära risk för brand. Om det vid kontrollen upptäcks andra brister som kan innebära risk för annan olyckshändelse än brand ska påtalas. Kontrollen omfattar även eventuellt pannrum samt de taksäkerhetsanordningar som enligt lag ska finnas på taket.

Kommunen har inte befogenhet att medge dispens från skyldigheten att låta brandskyddskontrollera eldstäder i drift.

BESIKTNINGAR

Nyinstallation

När en ny eldstad ska installeras eller en befintlig undergår en väsentlig förändring ska anmäla om detta göras till kommunens byggnadskontor. Oftast innebär detta också att eldstaden ska besiktigas av en sakkunnig person, oftast sotaren eller brandskyddskontrollanten och protokoll över besiktningen bifogas anmälan. Detta regleras i Plan och bygglagen samt i Boverkets byggregler. Sådan besiktning ersätter inte brandskyddskontrollen och ska inte heller förväxlas med denna.

Sprängbesiktning

Vid sprängningsarbeten i närheten av fastigheten, t ex för vägbyggen, är det vanligt att byggföretaget vill att närliggande fastigheter undersöks med avseende på sprickbildning. Då besiktigas husets grundstomme och murstock före och efter

sprängningsarbetet för att säkerställa att inga nya sprickor uppstått. Sådana besiktningar betalas vanligtvis av byggföretaget och är således kostnadsfria för den enskilde fastighetsägaren.

Överlåtelsebesiktning

Vi köp av en fastighet är det vanligt att köparen låter sotaren göra en mera ingående kontroll av eldstäder och skorsten då dessa byggnadsdelar normalt inte ingår i den vanliga husbesiktningen. Inte heller dessa besiktningar ersätter den lagstadgade brandskyddskontrollen.

Försäkringsbolagens besiktningar

Därutöver företar vissa försäkringsbolag egna besiktningar av eldstäder i egenintresse att förvissa sig om att försäkrade objekt inte innebär onödiga risker för försäkringsskador.

Sotning är myndighetsutövning

Slutligen ska nämnas att både sotning och brandskyddskontroll är myndighetsutövning och faller under Förvaltningslagen. Eftersom besöket aviseras av kommunen med stöd av Lagen om skydd mot olyckor är inte fastighetsägaren konsument av en tjänst och sotningsföretaget i detta fall inte att anse som näringsidkare, är inte Konsumenttjänstlagen tillämplig, vilket ofta missförstås.